Moviments culturals i artístics

Identificació i context d'obres artístiques

Solucions · 5 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2026 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 1

Exercici 1

[2,5 punts]

1.1.

[0,75 punts]

1) Imatge A: *Com explicar els quadres a una llebre* morta, de Josep Beuys, performance ubicada en el domini de l'art conceptual vinculat amb Fluxus. Mitjans dels anys seixanta
2) Imatge B: *Estramoni / Flor blanca núm. 1*, de Georgia O'Keefe, obra pictòrica del modernisme nord-americà d'orientació simbòlica. Cap a principis dels anys trenta.
3) Imatge C: *Julia*, de Jaume Plensa, escultura contemporània pública, de caire conceptual. Segona dècada del segle XXI.

1.2.

[1 punt]

Imatge A

1) Ús de materials simbòlics i ancestrals (mel, or, màscara).
2) Ubicació en un espai expositiu on es reflexiona críticament entorn de la funció i la institució artístiques.
3) Obra entesa com un procés, una acció litúrgica, amb una durada fixada.
4) Reflexió a l'entorn de la fallida comunicativa entre l'art i la societat. Afirmació del coneixement intuïtiu, mancat d'articulació racional.
5) Cos de l'artista com a agent, material o vehicle de l'acció

Imatge B

1) Ampliació monumental d'un motiu natural, amb una marcada influència fotogràfica en termes d'enquadrament.
2) Cerca de l'abstracció simbòlica de la naturalesa.
3) Organicitat i simplificació formal, de marcada sensualitat curvilínia.
4) Eliminació del fons i de qualsevol voluntat contextualitzadora.
5) Reivindicació d'una mirada personal, subjectiva.

Imatge C

1) Figuració enganyosa, amb orientació simbòlica d'arrel mitològica.
2) Instal·lació monumental, però efímera, no pensada per romandre instal·lada.
3) Ulls tancats (tret estilemàtic en Plensa) com a signe evidenciador de la cerca d'un exercici contemplatiu i de connexió emocional amb l'espectador.
4) Ésser humà universal, malgrat que el «retrat» estigui associat a un nom.
5) Diàleg o interacció reactiva amb l'espai urbà modern.

1.3.

[0,75 punts]

Imatge A. Obra hereva del clima d'ansietat ètica i moral escampat durant la postguerra mundial, i de la marcada voluntat d'emprendre una reconstrucció que ja no confia en la racionalitat ni l'escena artística clàssiques. Alineada amb el moviment Fluxus, reivindica una acció creativa renovada, transformadora, que convida a reflexionar a l'espectador, i s'orienta envers una artisticitat universal.

Imatge B. Ubicada en el modernisme nord-americà d'entreguerres, aquesta obra manifesta la voluntat per explorar una sensibilitat artística marcadament diferenciada respecte a l'europea, però també respecte a la modernització vertiginosa i agressiva pròpia dels Estats Units. Manifesta una reivindicació íntima de la natura, des de la personalitat o la mirada de la figura d'una dona que assumeix un nou rol social.

Imatge C. Aquesta obra suposa una proposta orientada a la revalorització de l'art públic, aliena a les institucions artístiques (museus, exposicions, mercat). Tracta d'interaccionar críticament amb l'entorn urbà frenètic i deshumanitzat de principis del segle XXI, dominat per un paisatge visual i acústicament sorollós, davant del qual convida a dur a terme una pausa reflexiva, contemplativa.

2. PAU 2026 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1

[2’5 punts]

1.1.

[0,75 punts]

1) Imatge A: *Quadrat negre*, de Kazimir Malèvitx, obra pictòrica pertanyent al Suprematisme. Segona dècada del segle XX.
2) Imatge B: *Nighthawks*, d’Edward Hopper, obra pictòrica pertanyent al moviment del Realisme Americà. Inicis dels anys quaranta del segle XX.
3) Imatge C: *Camp de llamps*, de Walter de Maria, instal·lació artística pertanyent a la corrent del Land Art. Anys setanta del segle XX.

1.2.

[1 punt]

Imatge A.

1) Ruptura respecte a la representació figurativa.
2) Recerca en l’abstracció pictòrica.
3) Reflexió sobre el llenguatge artístic de la pintura (obra considerada habitualment com el punt zero de la pintura).
4) Rellevància del color pla i de les formes geomètriques elementals com el quadrat.
5) Reivindicació d’una proposta personal, aïllada de referències contextuals.

Imatge B.

1) Obra figurativa que representa una escena urbana nocturna, concretament un *diner* on hi ha quatre persones.
2) Evocació del buit existencial, aïllament i incomunicació associat a l’experiència urbana del segle XX.
3) Influència del cinema negre i de la fotografia, evidents en l’enquadrament i en l’atmosfera representada.

4) Importància de la llum, tot establint un contrast molt fort entre aquella artificial del local i la foscor de l'exterior.

5) Absència de pinzellades visibles i presència de grans zones de color uniforme, sense textures, en benefici d'una claredat estructural.

Imatge C.

1) Correspon a una instal·lació *site-specific*, és a dir, creada per a un indret específic del desert de Nou Mèxic.

2) Obra configurada a partir d'elements de la natura: els raigs, el clima i la llum.

3) Apel·la a la temporalitat i a la importància de l'esdeveniment: visualment és diferent segons cada moment.

4) L'entorn és consubstancial de l'obra i, per tant, inseparable.

5) Proposa una barreja entre allò natural (el paisatge) i els elements incorporats: 400 pals d'acer inoxidable col·locats en una retícula geomètrica regular.

1.3.

[0,75 punts]

Imatge A. A inicis del segle XX l'art cercava alternatives a la representació tradicional. Aquesta obra suprematista evidencia el pes donat a l'abstracció en la recerca d'un art articulat mitjançant formes geomètriques pures i el color. En aquest context, previ a la Revolució Russa (1917), imperava en el país un clima de tensió i l'art volia contribuir a crear un nou món.

Imatge B. A inicis dels anys 40 la societat dels Estats es produí un gran creixement de les ciutats i dels espais impersonals. Hopper volgué mostrar la soledat pròpia de la vida moderna i l'alienació dels individus. La voluntat de l'artista és evidenciar la psicologia dels personatges que representa, vinculant-la al seu context.

Imatge C. Als anys 70 moviments com el Minimal o el mateix Land Art s'oposaren al vincle entre obra d'art i objecte comercial, produint-se un gir vers la idea, el procés i l'experiència. Aquí la naturalesa esdevé art i espai per a l'art i no les parets del museu; en aquest context hi ha una crítica al progrés tecnològic i industrial.

3. PAU 2026 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1

Exercici 1

[2’5 punts]

1.1

[0,75 punts]

1) Imatge B: *Boteller*, de Marcel Duchamp. Obra dadaista, precursora de l’art conceptual, anys 10 del passat segle XX
2) Imatge A: *Acció de pantalons, Pànic genital*, de Valie Export. Obra feminista, de Body Art, de pels volts de finals dels anys 60
3) Imatge C: *Reichstag embolicat*, de Christo i Jeanne-Claude. Obra de Land Art, art ambiental, cap a la dècada dels anys 90

1.2

[1 punt]

Imatge A.- Acció de pantalons, Pànic genital, de Valie Export:

1) Tècnica accessible i fàcilment reproduïble, connectada amb l’art conceptual de l’època.
2) Punt de vista frontal, obscè, del cos emprat com a mitjà artístic.
3) Imatge de figura femenina desafiant, empoderada, que es mostra disposada a lluitar enfront de la violència estructural contra les dones.
4) Autorepresentació desinhibida, que trenca amb els estereotips femenins i els rols de gènere.
5) Estètica crua i confrontativa, amb alt contrast.

Imatge B.- Boteller, de Marcel Duchamp:

1) *Ready-made*: objecte industrial trobat, seleccionat, on el concepte pren protagonisme.
2) Apropiació d'allò ordinari, com a matèria artística, descontextualitzada
3) Anti-estètica, anti-art, mancat d'ornamentació.
4) Desafiament irònic de la tècnica i l'originalitat: provocació del mercat i dels valors burgesos.
5) Minimalisme, molt petita o nul·la transformació.

Imatge C.- *Reichstag embolicat,* de Christo i Jeanne-Claude:

1) Instal·lació efímera, que fa ús de materials igualment efímers.
2) Monumentalitat, i complexitat processual.
3) Procés d'intervenció i d'apropiació transitòria, refuncionalització d'un edifici històric, monumental, simbòlic.
4) Cromatisme llampant, cridaner.
5) Embolicament com a tècnica d'ocultació a la vegada que també de revelació.

1.3.

[0,75 punts]

Imatge A.- El Dadaisme trenca amb el concepte clàssic, sagrat o sublim de l'art. Recolzant-se en la producció industrial moderna, els objectes de consum ordinaris, propis de la nova societat urbana i de consum, alliberen la tasca de l'artista i transformen la seva voluntat, les seves idees, en la matèria del nou domini ampliat de l'art dadaista

Imatge B.- L'obra s'inscriu en l'art feminista impulsat per la segona onada feminista, que tractava de denunciar l'opressió patriarcal i la cosificació del cos de la dona, atiant la revolució sexual, la lluita activa per l'alliberament de les dones.

Imatge C.- Aquesta intervenció o instal·lació transitòria va tenir lloc en el context immediatament posterior a la reunificació alemanya, sobrevinguda després de la caiguda del Mur de Berlín.

4. PAU 2025 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1

Exercici 1

[2,5 punts]

1.1.

1) C: *Guernica*, de Pablo Ruiz Picasso. Obra cubista, ubicada en el context de la Guerra Civil Espanyola, en la dècada dels anys trenta.
2) A: *Configuracions corporals*, de Valie Export. Obra feminista de *body art*, cap als anys setanta.
3) B: *Sense títol (El teu cos és un camp de batalla)*, de Barbara Kruger. Obra feminista, pertanyent a l'art conceptual propi de la postmodernitat, en el context dels anys vuitanta.

1.2.

A. Configuracions corporals, de Valie Export:

1) Ús del cos com a matèria o mitjà dúctil, creatiu, emmarcat dins del paisatge urbà, al qual exploratòriament tracta d'adaptar-se o acoblar-se.
2) Imatge de figura femenina desafiant, empoderada, que es mostra tal com és, lliure, sense embuts ni lligadures.
3) Autorepresentació desinhibida, que trenca amb els estereotips femenins i els rols de gènere vigents a l'època.
4) Intervenció performativa i fotogràfica, com a reacció a les estructures culturals, socials i de poder dominants.
5) Ressignificació simbiòtica del cos femení i de l'espai arquitectònic, públic.

B. Sense títol (El teu cos és un camp de batalla), de Barbara Kruger:

1) Composició visual simètrica, invertida, en negatiu.
2) Contrast B/N, amb *claim* en sans serif, destacat en vermell. Cartell tricromàtic.
3) Rostre frontal, amb mirada directa, que prové de l'apropiació d'imatges publicitàries, ressignificades.
4) Inspiració en el cartellisme soviètic, com també en l'estil gràfic publicitari i del còmic, enfront dels quals reacciona.
5) Disseny clar i directe.

C. *Guernica*, de Pablo Ruiz Picasso:

1) Composició monumental, constituït a tall de fris narratiu.
2) Paleta monocromàtica, composta només de blanc, negre i gris.
3) Fragmentació cubista que presenta formes corporals geomètriques i anguloses, reconeixibles.
4) *Horror vacui*, en què la superfície de la tela està coberta per figures distorsionades i superposades de manera atapeïda.
5) Composició triangular, que situa el seu focus en la figura del cavall ferit.

1.3.

A. L'obra s'inscriu en l'art feminista animat per la segona onada feminista, que tractava de denunciar la cosificació del cos de la dona, atiant la lluita activa per l'alliberament sexual de les dones i en favor de la reapropiació del seu cos.

B. Aquesta obra fou creada en el marc de la marxa pels drets de les dones a Washington D. C. (1989), i s'inscriu en l'art animat per la segona onada feminista, que denuncia la cosificació i mercantilització del cos de la dona, i reclama els drets reproductius, així com el reconeixement de l'autonomia a l'hora de decidir en qüestions clau, com l'avortament.

C. Fou un encàrrec del govern republicà destinat al pavelló espanyol de l'Exposició Universal de l'any 1937, i tenia l'objectiu de denunciar els crims de guerra comesos pel general Franco i els seus aliats i, més en concret, el bombardeig de la població basca de Gernika. És una obra de denúncia amb motiu de la Guerra Civil Espanyola.

5. PAU 2025 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1

Exercici 1

[2’5 punts]

1.1.

(0’75 punts)

IMATGE C: *Les senyoretes d’Avinyó*, de Pablo Ruiz Picasso, obra cubista, de la primera dècada del segle XX.

IMATGE B: *Republicana*, de Gerda Taro, obra foto-periodística, vinculada amb la Guerra Civil Espanyola, anys 30

IMATGE A: *Els 62 membres del Club Mickey el 1955*, de Christian Boltanski, obra conceptual, d’entorn els anys 70

1.2.

(1 punt)

IMATGE A.- Els 62 membres del Club Mickey el 1955, de Christian Boltanski

Alguns possibles aspectes a comentar serien:

1) Instal·lació que convida a reflexionar sobre el passat, la memòria i el record, autèntics o inventats, a través del document fotogràfic.
2) Sèrie fotogràfica organitzada de manera sistemàtica, a mode d’inventari o arxiu.
3) Apropiació de documents fotogràfics recontextualitzats.
4) Conflicte entre col·lectiu (uniformitat) i individu (identitat), en el marc d’un escenari dominat per l’anonimat de les figures dels nens.
5) Estètica minimalista

IMATGE B.- *Republicana*, de Gerda Taro

Alguns possibles aspectes a comentar serien:

1) Fotografia documental compromesa, militant, en favor de la causa republicana
2) Trenca estereotips femenins, mostrant la dona com una combatent, resistent, empoderada.

3) Proximitat i enaltiment de la figura de la miliciana (contrallum, línia d'horitzó baixa, contrapicat, alt contrast....)

4) Aparent escenificació: posat que remet a la iconografia cinematogràfica, pròpia del cinema de Hollywood.

5) Fotografia sobre el terreny, que simula instantaneïtat.

IMATGE C.- *Les senyoretes d'Avinyó*, de Pablo Ruiz Picasso

Alguns possibles aspectes a comentar serien:

1) Fragmentació geomètrica, angulosa, que després derivarà en el cubisme analític

2) Perspectives múltiples, trencades

3) Retrat de grup amb una disposició frontal, i composició dinàmica

4) Influència de l'art primitiu, de les màscares africanes, tribals

5) Pinzellada plana, no volumètrica, tendent a accentuar la bidimensionalitat d'allò representat

1.3.

(0'75 punts)

IMATGE A.- L'obra ens remet a un context encara fortament traumatitzat, de postguerra i reconstrucció a gran escala, marcat per les ferides i les runes del passat. L'obra de Boltanski està molt marcada pel passat, per la memòria (autèntica o inventada) per l'ombra de la guerra, la Shoah i la necessitat de la reconstrucció cultural.

IMATGE B.- El sorgiment del fotoperiodisme i de la Nova Visió, tingué lloc en el context de la Guerra Civil Espanyola i l'inici del conflicte mundial propiciat per l'escalada del feixisme. La figura de la dona combatent, empoderada de la causa republicana és el tema exclusiu de la fotografia.

IMATGE C.- En el marc dels sistema colonial que s'encaminava cap a la Gran Guerra, s'accedeix al contacte amb les cultures africanes i oceàniques que es constituiran en un referent davant la reacció antiacadèmica.